ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 դրս. Վեցամսեայ 30 դրս. Եռամսեայ 20 դրս. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 դրս. Վեցամսեայ 40 դրս. Եռամսեայ 25 դրս. — ԱՐՏԱՍԱՀԱՆԻ համար, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزيتەدر

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7

ՍԱԴԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն *ետ չի տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 274

"ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

ՖՐԷՕՊԷԼԵԱՆ ՎԱՐԺԱՊԵՏԱՆՈՅԸ

Կը լլչուի անչուշտ թէ Ուսումն. Խորհուրդին մէկ որոշման համաձայն,—զոր Վարչութիւնն ալ վաւերացուց,—Մանկապարտիզպանուհիներ հայցնելու յատուկ դասընթացք մը պիտի հաստատուէր Բերայի Արհեստանոցին մէջ։ Այդ դասընթացքին համար, ծանօթ մանկավարժուսուցիչ Հինդլեան էֆ., Ուսումն. Խորհրդոյ յանձնարարութեան վրայ, պատրաստած էր ծրագիր մը՝ զոր Խորհուրդը չնորհակալութեամբ ընդունեց։ Վաղուընէ պիտի սկսինք հրատարակել այդ ծրագիրը, որ միակը ըլլալով իր տեսակին մէջ, անհրաժեշտ կարեւորութիւն մը ունի, եւ մեծապէս ալ օգտակար պիտի ըլլայ մեր բոլոր մանկապարտէզներուն, ինչպէս նաեւ մանկապարտիզպանուհիներուն համար։ Կը յուսանք որ կրթութեան գործին հետաքրքրուող ամէն մարդ ուրախութեամբ պիտի ողջունէ այդ ծրագիրը՝ որուն հրատարակման առաջնութիւնը մեզի վերապահած ըլլալուն համար պէտք կը զգանք հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնելու Հինդլեան էֆ.ի, որ «Ծաղիկ»ի հրատարակութեան օրէն ի վեր արդէն, առաջին անգամը չէ որ իր համակրութեան ապացոյցը կուտայ մեզի։

Ինչպէս ըսինք, «Ծաղիկ»ի վաղուան թուով պիտի սկսինք այդ չա՛տ կարեւոր Ծրագրին հրատարակութիւնը։ Այսօր, ստորեւ կը հրատարակենք այն նամակը՝ զոր Հինդլեան էֆ. այդ առթիւ ուղղած է Ուսումնական Խորհրդոյ ատենապետին, եւ որուն մէջ, ընդհանուր գիծերով ներկայացուած են ծրագիրը, ինչպէս նաեւ կարգ մը չա՛ս էական թելադրութիւններ՝ նմանօրինակ հաստատութեանց մասին։

* * *

. . . Ատենապետ էֆէնտի

Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ,

Պատիւ ունիմ մատուցանել առ Պատ. Խորհուրդ Ֆրէօպէլեան դասընթացքի ծրագիրը, որուն պատրաստութիւնը Պատ. Խորհուրդ ինձ վստահելու պատիւը ըրած էր։

Յուլիս (1901) 4ին ստացայ հրաւէրը եւ յուլիս 24ին միայն կարող կ'ըլլամ ծրագիրը ներկայացնել։ Պատճառը այն է որ առաջնորդութենէ զուրկ մնացած էի աշխատութեանս մէջ, որովհետեւ մասնաւորապէս Ֆրէօպէլեան վարժապետանոցի համար պատրաստուած ուրոյն ծրագիր (գոնէ տպագրուած) չունին նոյն նպատակին յատկացուած հաստատութիւններ։ Իսկ եթէ ոմանք ալ ունին, չափազանց համառօտ, անկատար եւ Պատ. Խորհրդոյդ առաջադրած նպատակին համար կարի անզգոնացուցիչ են։ Հունդարիա եւ Միացեալ Նահանգները պէտք է ունենան ուրոյն ծրագիր, բայց կարող չեղայ ձեռք ձգել։

Սակայն առաջնորդութեան պակասը եթէ մէկ կողմէն կը դժուարացնէր գործս, միւս կողմէն թերեւս զուրկ չէր օգուտէ, որովհետեւ, բոլորովին իմ անձնական այժերուս ապաւինած, աւելի աննախապաշար մտքով կրցայ խորհիլ մեր սեպհական պէտքերուն, մեր միջավայրի պահանջներուն, Ֆրէօպէլեան դասընթացից ապագայ ուսանողուհիներու զարգացման վրայ, եւ ահա այս հիմերուն վրայ պատրաստուած՝ պատիւ ունիմ ներկայացնել Ֆրէօպէլեան դասընթացքի ծրագիրը «մանրամասն», ինչպէս կը փափաքի Պատ. Խորհուրդ, եւ նոյն իսկ չափազանց մանրամասն։ Բայց ո՛րքան մանրամասն, նոյնքան պարզ, գործնական եւ կրթիչ ջանացած եմ ընել զայն։

Հիմա, ներուին ինձ հետեւեալ մէկ քանի բացատրութիւններն ու թելադրութիւնները՝ զոր կարեւոր կը նկատեմ ծրագրիս արդիւնաւորման համար։

Ծրագիրը ունի երկու բաժանում։ Առաջին բաժանումը կը վերաբերի օգնականվարժուհիներու (օգնականամանկապարտիզպանուհիներու), երկրորդը՝ դասախօսակավարժուհիներու (վարիչ մանկապարտիզպանուհիներու)։—Ա. բաժանման ծրագիրը 1½-2, իսկ Բ. բաժանման ծրագիրը 1 տարուան մէջ կրնայ աւարտիլ։

Մտից պայմաններ. — Ա. բաժանման ուսանողուհիները պէտք է ըլլան առնուազն 17 տարեկան. ըլլան առողջ, բարի վարուց տէր, եւ ստացած ըլլան գոնէ տարրական նախակրթութիւն։ Բ. բաժանման ուսանողուհիները պէտք է գոնէ երեք տարի իրենց օգնական-մանկապարտիզպանուհի պաշտօնավարած ըլլան եւ առնուազն 20 տարեկան ըլլան։

Ֆրէօպէլեան դասընթացից տեսական մասը յանձնուի, եթէ կարելի է, միակ դասախօսի մը։ Նոյնպէս գործնական մասը յանձնուի միակ կին դասախօսի մը։ Ամէն պարագայի մէջ, զանազան ուսուցիչներուն մեթոտի միութիւնը անհրաժեշտ պայման է։

Գործնական դասերը իրական հանգամանք պէտք է ունենան եւ տրուին 3—7 տարեկան մանուկներու։

Ուսուցիչները իրենց տրամադրութեան տակ պէտք է գտնեն կարեւոր գրքերու, Ֆրէօպէլեան կաղմածի եւ ուրիշ պիտանի նիւթերու մեթոդը։

Եթէ Ֆրէօպէլեան դասընթացից հետեւող ուսանողուհիները տարրական ամբողջական նախակրթութիւն մը չեն ստացած, եւ եթէ այդպիսիներն ալ ընդունիլ պատշաճ դատէ Պատ. Խորհուրդդ, մասնաւոր դասախօսութիւններով պէտք է թերին ամբողջացուի։

Զերմապէս փափաքելի է որ քիչ չատ զարգացած կամ զարգացման ընդունակ մայրերն ալ, իրր ունկնդիր հետեւին Ֆրէօպէլեան դասախօսութեանց։

Ի սրտէ մաղթելով որ Պատ. Խորհրդոյդ այս ամենակարեւոր ձեռնարկը հասնի իր նպատակին, կը խնդրեմ որ հաճիք ընդունիլ, եւայլն։

Յ. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ

"ԱՆՆԿԱՐԱԳԻՐ ԲՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ"

ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻԻ ՄԷԿ ԹԱՏԵՐԱԽԱՂԸ

Հիւանդ Մաքսիմ Կորքին առողջ թատերգութիւն մը գրեց, որ չուտով Մոսկուայի արուեստագէտներու թատրոնին մէջ առաջին անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի։ Տաղանդաւոր ռուս վիպագրին թատերական այս առաջին փորձը սքանչելի կերպով յաջողած է, որովհետեւ Կորքիի այս թատերգութիւնը կամքի ջերմութիւնը ունեցող պատկերն է, լի ներքին ճշմարտութեամբ եւ խորութեամբ։ Եթէ Մաքսիմ Կորքի իր վէպերուն մէջ, անբաղդատելի պատկերներով կը ներկայացնէ ռուս դատարկապորտներու հերոսները, եւ ասոնց միջավայրին մէջ տիրող հոսանքները եւ ձգտումները, ամէնքն ալ արտայայտութիւնը վարպետի մը ձեռքին, իր նոր թատերգութեան մէջ ալ Մաքսիմ Կորքի լոյսի ներքեւ կը բերէ արդիւնաւոր կեանքին այն մասը որ աղուիր է ոմիներու եւ չարեաց։ «Անկարագիր բնաւորութիւններ», որոնք կարող չեն, բանաւոր կեանք մը ապրելու, գործունէութեամբ մը ընդհանուր կեանքին մասնակցելու, ռուս գրականութեան տիպարներու հաւաքածոյին մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն։ Բուշկինի «Էօժէն Օնէկին» Լէրմոնդովի «Մեր ժամանակի հերոս մը»ն, Կոնդարովի «Օպլոմով»ը, Թուրկէնիէվի «Պարապորդի մը օրագիրը», ասոնք բոլորն ալ ճշմարիտ պատկերներ են «անկարագիր բնաւորութիւններու» կեանքէն առնուած, որոնք գործունէութեան ներքին ոյժի մը պակասութենէն, եւ հոգեկան անտարբերութեան մը երեսէն, մէկ կողմէն տաժանքով մը կը քաշկռտեն կեանքի բեռը, միւս կողմէ սակայն ուրիշներուն ալ բեռը կ'ըլլան, այսպէսով ընկերային յառաջդիմութեան մը արգելքները դառնալով։ Որովհետեւ պէտք է գիտնալ որ այս «անկարագիր բնաւորութիւններ»ը այն տեսակ սերունդ մը յառաջ կը բերեն, որ ամէն կողմ կը քաշկռտէ կը տանի իր թշուառութիւնը, առանց գիտնալու թէ ինչ կ'ուզէ, առանց ուզելու ինչ որ կարող է, առանց իրականութեան անյաղթելի եւ կոչտ պահանջմանց մասին հասկացողութիւն մը ունենալու։

Բուշկինի եւ Կոկոլի ատեն այս տեսակ սերունդի մը գոյութիւնը կը վերագրուէր Պայրոնի ազդեցութեան, որուն գործերը 19դ դարու առաջին կիսուն, ռուս ընկերութեան մտաւորական զարգացման ընթացքին վրայ իրենց մեծ ազդեցութիւնը ունեցած են։ Սակայն կը կարծուէր թէ այս՝ «անկարագիր բնաւորութիւններու» ընկերային երեւոյթը քաղաքակրթական զարգացման ընթացքի մը մէջ պիտի անհրաժեշտութեան, եւ թէ «անկարագիր բնաւորութիւններու» տեղ ներոյժ, գործունեայ սերունդ մը պիտի կազմուէր, որ նախաձեռնութեան ոգիով եւ ձեռնարկութեանց սէրով մը, գործունէութեան ոյժով մը եւ ներուժութեամբ նոր ուղիներ պիտի բանար, եւ ժողովուրդին ստորին խաւերուն ապականեալ կացութեան վերջ մը պիտի դնէր։

Այսօր Մաքսիմ Կորքին է որ կը յայտնուի, եւ ամէնուն կը ներկայացնէ կեանքով լեցուն, համակ ջիղ մարդիկ, առնուած արդի ռուս ընկերութեան մտաւորականներու դասակարգէն, որոնք սակայն Օպլոմովներու եւ Ռուտիններու քրոնիկ յանցանքներովը վարակուած են, որոնք նոյն իսկ կարող չեն իրենց անհատական կեանքը կանոնաւորել, այլ իրենց յաւիտենական դժգոհութեան մէջ այն տեսակ ուղղութիւններ կը բռնեն՝ որոնք ուրիշները կը նեղեն նախ, եւ որոնք յետոյ իրենց կը վնասեն։ Մտաւորականութեան գրեթէ բոլոր ներկայացուցիչները, որոնք Կորքիի նոր թատերգութեան անձերը կը կազմեն, բոլորն ալ «անկարագիր բնաւորութիւններ» են, նոր տպագրութեամբ մը երեւցած։ Նոր ու նորագոյն ժամանակներու այն բոլոր յառաջդիմական գաղափարները, որոնք ընկերութեան այս կամ այն մասերը իրարու մօտեցուցած էին, անկարող են ռուս մտաւորականութիւնը որ եւ է գործունէութեան մը մղելու։ Եւ ինչո՞ւ համար։ Որովհետեւ այս մտաւորականութեան ներկայացուցիչները իրենց ներքին ապիկարութեան ու հոգեկան վատթարացումին մէջ կարող չեն ուղղակի գործով մը կեանքի մէջ մտնելու, կեանքի նպատակ մը գտնելու եւ անմոլար անոր հետապնդելու։ Առանց իտէալի, առանց որ եւ է բանի մը մասին հաւատքի մը, իրենց տեղէն չեն շարժիր այս մտաւորականները, եւ ասոր համար երբեք քայլ մը յառաջ չեն երթար։

Բովանդակութիւնը Կորքիի թատերգութեան որ՝ «Պատկերներ Պէսմէնովներու ընտանեկան կեանքէն» անունը կը կրէ, հետեւեալն է. —

Նահանգային քաղաքի մը մէջ կ'ապրի Պէսմէնով միջակորեար դասակարգին պատկանող ռուս մը, հին տիպարներու վրայ ձեւուած, առանց դաստիարակութեան եւ գիտութեան, յամառ ու բռնական բնաւորութեան տէր, որ բազուկի ոյժին իրաւունքը իբր ամէնէն ազդեցիկ իրաւունքը կը դաւանի, եւ որ կարգ մը շահադիտական ձեռնարկներով կրցած է հարստութեան մը տէր դառնալ։ Մանչ զաւակ մը ունի, Բեթէր, որ յանցանքներու պատճառաւ համալսարանէն արտաքսուած է, եւ աղջիկ մը, Թաթեանա, որ քաղաքային դպրոցին մէջ ուսուցչուհի է։ Պէսպէնովի ընտանիքին մէջ կ'ապրին նաեւ երկաթուղիի մեքենավար Նիլ, թշնոց խեղճ վաճառական մը՝ Բերչիքին, ասոր աղջիկը Բոլեա եւ կար կարող աղջիկ մը։ Այս անձերուն շուրջ է որ կը հաւաքուին նաեւ Բեթէրի բարեկամը, Շիչքին ուսանողը, Թաթեանայի մէկ ընկերուհին, եւ եկեղեցական երգիչ մը Թէդէրով, խման մէկը, որ ամբողջ աշխարհի հետ սրդոցած է։ Պեսմէնովի զաւակները, Բեթէր եւ Թաթեանա, մտաւորականութեան ներկայացուցիչներ, երկուքն ալ «անկարագիր բնաւորութիւններու» դասակարգին կը պատկանին եւ որոնք ո՛չ կարող են եւ ոչ ալ գիտեն ապրիլ։ Կը ձանձրանան իրենց կեանքէն, դժգոհ են զիրենք շրջապատող միջնոլորտին մէջ գտնուող ամէն բանէ, բայց նորէն ի վիճակի չեն ճամբայ մը գտնել, այս անտանելի կացութենէն դուրս ելլելու համար։ Պէսմէնով կ'արհամարհէ իր զարգացած զաւակները, որովհետեւ անոնց մէջ ո՛չ նկարագիր եւ ոչ ալ կորով կը գտնէ։ Իր զաւակներէն կը պահանջէ որպէս զի իր՝ հօրենական հեղինակութիւնը յարգեն։ «Մեր կեանքի սովորութիւնները ձեզի հաճելի չեն, լա՛ւ, որո՞նք են ձե՛ր կեանքի սովորութիւնները», կը հարցնէ Պէսմէնով իր զաւակներուն։ Այս վերջինները չեն կրնար պատասխան մը տալ այդ մասին, որովհետեւ իրենք բնաւ ի վիճակի չեն կեանքի նոր բարքեր մը ստեղծելու։ Թաթեանա նկարագրով տկար էակ մըն է։ Հակառակ իր երիտասարդութեանը թոյլ է, ներքնապէս տկար եւ վատոյժ։ Ընտանեկան միջադէպներ եւ անյաջողութիւններ որոնք իր անհատական կեանքին մէջ տեղի ունեցած էին, մեծապէս սրած են իր ներքին, հոգեկան վատթարացումը։ Ցոդնած է Թաթեանա, դպրոցը չի շահագրգռեր զինքը, կեանքը զուրկ է խայծ մը ունենալէ։ եւ այս պայմաններուն մէջ սա համոզման կը յանգի թէ «Ով որ իրեն համար ոչինչ կրցած է ընել, անիկա իրաւունք չունի ապրելու։» Եւ կը փորձէ ինքզինքը թունաւորել, բայց այս փորձը անյաջող կ'ըլլայ, ճիշդ այնպէս, ինչպէս իր բոլոր փորձերն ալ անյաջող անցած էին։ Իր եղբայրը Բեթէր ալ, ճիշդ ասոր նման բարոյական տկարութեամբ մը եւ ներքին հոգեկան հիւծախտով մը վարակուած է։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (5)

ՆՈՐԸՆԾԱՆ

(Վ. Է Պ)

Դ.

—Դուք բժշկութիւն կ'ուսանի՞ք. հարցուց վերջապէս։

—Դժբաղդաբար ո՛չ. եղաւ աղջկան հաւաչի մը նմանող պատասխանը։ Մանկաբարձուհի եմ միայն. այսինքն կը պատրաստուիմ լինելու։

—Ո՞ւր։

—Թիֆլիս։ Կը զարմանաք չէ՞, որ քսան-քսանմէկ տարեկան աղջիկ մը սիֆիլիսի նշաններով եւ չդիտեմ ինչերով իր ուղեղը կը զաղեցնէ. այնպէս չէ՞։ Եա՛, դուք միշտ զբաղած էք բարոյական, հոգեբանական ու աստուածաբանական բարձրը ինդիրներով. մի՛շտ վերերը. մի՛նք, կը տեսնէ՛ք, համեստ ենք. մի՛շտ ցածը հիւանդութիւններուն, աղտոտութիւններուն ու տառապանքներուն մէջ։

Աղջիկը կը քոքէթանար իր արեստովը։

—Հապա՛, վարդապետութեան չի նմաներ. բուրվառ տալով ու աղօթք ընելով չի վերջանար. պէտք է աշխատիլ ու չարչարուիլ։ Վերջացուց յանկարծ լուրջ զարկով մը եւ բոլորովին անսպասելի կերպով ռուսերէն. կարծես գիմացինը բոլորովին չաբնցրնելու համար։

Բայց տղան հանգարտ, ու մաքուր ռուսական արտասանութեամբ պատասխանեց ինքն ալ ռուսերէն։

—Կը զարմանամ, օրիո՛րդ, ինչպէս կրնաք այդպէս արհամարանքով խօսիլ ուրիշի մը գործի մասին, որ մանկաբարձուհի մը համար միայն այնքան ծանօթ է, որքան վարդապետի մը համար «Ծոնդարերութեան օգնութիւնները»։

Աղջիկը նորէն ժպտեցաւ. բայց այդ բոլորովին ուրիշ ժպիտ էր արդէն. այդ համարձակ լուրջ – կատակը տղջկան վրայ տարօրինակ ապաւորութիւն մը ըրաւ. եւ մանաւանդ այդ վարժ ռուսերէնը. տղան յանկարծ կարծես ուրիշ գոյն մը առաւ իր այդ ռուսերէնովը։

Ու ա՛լ խօսակցութիւնը չարունակեցաւ ռուսերէն։

—Ո՛չ, բոնք, այդ բոլորովին չիտակ չէ. ես եկեղեցի ալ չատ եմ եղած, գոնէ մանկութեանս. եւ վերջապէս դուրսն ալ հոգեւորականներ միշտ կարելի է տեսնել ու անոնց մասին լսել, թէեւ ի հարկէ այնքան ալ հետաքրքիր չեմ եղած իրենցմամբ։ Մինչդեռ դուք ո՛չ թէ իմ արհեստիս, այլ նոյն իսկ մարդու ու իր ֆիզիքական կազմի մասին չնորհքով տեղեկութիւն չէք կրնար ունենալ, երբ ամբողջ ձեր կրթութիւնը տարիներով վերացական խնդիրներու ու կրօնի գաղերու շուրջն է դարձեր։ Ձեր համեմատութիւնը ճիշդ չէ։

—Դէ՛, կը տեսնէք, օրիո՛րդ, ինչ ըսել է առանց գործին ծանօթ լինելու խօսիլ։ Նախ դպրոցը կրօնի դասերը միայն քանի մը ժամ է. եւ որոնք, փակագծի մէջ ըսած, ինձի ո՛չ հետաքրքրած են ո՛չ ալ զբաղեցուցած. իսկ ընդհանուրակը ձեր բնական գիտութիւնները ես միշտ սիրած եմ ու ձեր կասկածածէն ալ քիչ մը աւելի ծանօթ. մասնաւորապէս կենդանաբանութիւնը ու Բիոլոգիին։ Մի՛ կարծէք, թէ միայն ձեզի են ծանօթ Դարուինի, Սպէնսէրի ու Հիւքսլէյի երկերը։

Աղջիկը սեղմուած շրթունքներով ու աչքերը լայն բացած խօսակցին կը նայէր բոլորովին զարմացած։ Հիւքսլէյէն միայն փոքր գրքոյկ մը կարդացած էր։ Սպէնսէրի մէկ աշխատութեան բովանդակութիւնը լոկ յայտնի էր իրեն ամփոփագրի մը դրախտութենէն, իսկ Դարուինի անունը, թէեւ չատ լաւ գիտէր, բայց բնաւ ծանօթ չէր մտքէն։

Ու կարճ լռութիւն մը, որը ընդհատուը աղջիկը նգաւ.

—Այն ատեն ես բոլորովին կը զարմանամ. ուրեմն ինչպէս կրնաք դուք այդ բոլորին հետ հաշտեցընել մանր ու մեծ նախապաշարմունքները, ինչպէս կրնաք դուք ատոնց հաւատալ։

—Եւ ձեզի ո՞վ ըսաւ, որ այդ ամէնքին ես կը հաւատամ։

—Բայց չէ՞ որ վարդապետ դառնալ կ'ուզէք։

Տղան գլուխս կախ քիչ մը մտածեց.

—Ինչ կարելի է ընել։ ամէն գործ ալ իր մեքենական մասը ունի. գործի լաւ մասին ու նպատակին համար պէտք է յարմարիլ նաեւ իր անախորժ կողմերուն։

—Բայց, պարո՛ն, ես ճշմարիտ ձեզի չեմ հասկընար. ամէն օր ահագին բազմութեան առջեւ արտաքուստ կատարեալ լրջութեամբ անթիւ խօսքեր, գարձուածներ ու արարողութիւններ կատարել, բազմութիւնը ձեզի հետ միասին նոյնը կրկնել տալ, եւ նոյն միջոցին ձեր գլխուն մէջ անոնց վրայ գուցէ խնդա՞լ չէ՞ որ պարզապէս այդ խաբէութիւն է. այդ կեղծ դերասանութեան հետ ինչպէ՞ս կրնայ մարդ հաշտուիլ, եւ այն ալ իր ամբողջ կեանքի ընթացքին։ Ո՛չ, պարո՛ն. չի վնասանք, բայց այդ ազնիւ բան չէ։

Ու երիտասարդը սուր խայթ մը զգաց, մինչ աղջիկը շարունակեց.

—Բարի, ազնիւ ու հաւատքով եւ դիցուք նոյն իսկ անկիրթ ու ազէտ հոգեւորականը ես կրնար չի յարգել, ան իր բսածին ու ըրածին համոզած է, երբեմն մինչեւ մոլեռանդութեան աստիճան, ու մարդ ակամայ կը պատկառի զգացումի այդ ուժին առջեւ։ բայց ա՛յդպէս, ինչպէս որ դուք կ'ըսէք . . .

ԼԵՒՈՆ ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ

(Շարունակելի)

Իր անկարագիր ըլլալը սահման չունի։ Ամէն բանէ զգոյն, ատելութեամբ լեցուած իրական կեանքի բոլոր ազդակներուն հանդէպ, ամէն իտէալ ոտնակոխ կ'ընէ։ Բեթէր ալ յոգնած է կեանքէն, առանց սակայն այս այս մասին լուծում ընել կարենալու։ Ահա այս պարագաներուն մէջ է որ Պէտմէնովի եւ իր զարգացած զաւակներուն միջեւ անվերջ կռիւները կը սկսին եւ այն տեսակ միջադէպներ, որոնք ցաւագին եւ յուզումնալից մթնոլորտ մը կը ստեղծեն. եւ Բեթէր որ առաջնակարգ չատախօս մըն է, վերջապէս ինքն իակ կը խոստովանի.— «Տկար արարած մըն եմ ես, կեանքը իմ ուժերուս համեմատ չէ, կեանքի տափակութիւնները կը զգամ, բայց ոչինչ ընելու կարող եմ։ Միւսներն ալ, արդի ռուս ընկերութեան զարգացած դասակարգէն առնուած գէմքերն ալ, երբեմնի ուսանող Շիչքին եւ Զվէզդանէվա ուսուցչուհին կեանքի լուրջ կողմին նկատմամբ ոչ մէկ ճշմարիտ հասկացողութիւն ունին։ Թէեւ Բեթէրի եւ Թաթեանայի սեւամաղձութենէն վարակուած չեն, միշտ չեն քրթմնջեր, թէեւ իրենցմէ ալ չի սպասուիր որպէսզի ներոյժ գործունէութիւն մը ունենան, եւ իրենց մէջ չեն կրեր, ընդհանուրին համար օգտակար կեանքի մը առողջ սերմը։

Այս բոլորէն կ'երեւայ ուրեմն թէ Կորքի արդի ռուս ընկերութեան զարգացած դասակարգին մէջ միայն անպէտ արարածներ է որ կը գտնէ, որոնք հեռու են կեանքի լուրջ կողմը ըմբռնելէ, կարող չեն կեանքի նպատակ մը ընտրելէ, եւ նախապատրաստուած չեն իրականութեան տպեղ կողմերուն դէմ կռուելու համար։ Կորքի Ռուսիոյ մտաւորականներու դասակարգին մէջ կը գտնէ միայն Զայլտ-Հէրոլտներ, պղտիկ Համլէդներ, Տոն Քիշոդներ. բայց երբեք գործունեայ, կամքի տէր բնաւորութիւններ։

Բայց եթէ Կորքի Լէոն Թոլսթոյի պէս, Ռուսիոյ քաղաքակրթութեան տարերքը զուրկ կը համարի որ եւ է ստեղծագործող ուժէ մը, նաեւ համաձայն է Եասնայա Բոլիանայի նահապետին հետ, սա կէտին մէջ թէ ապագան կը պատկանի աշխատող, քաղաքակրթութեան հպումը չը կրած դասակարգին։ Թոլսթոյ, քաղաքակրթապէս ամէն փրկութիւն գիւղացիներէն է որ կը սպասէ մինչդեռ Կորքի նոյնը կը սպասէ աշխատողներու բազմութեան մէջ կամքի, կորովի տէր եղողներէն։ «Առողջ բնաւորութիւնները», «Նորոգ մարդիկը» զրոս Կորքի կը ներկայացնէ, յանդուգն են ու կորովի առանց չափի, լիրբ առանց սահմանի, ճշմարիտ դատակարգներէն միայն բարակ որմով մը զատուած, բայց ամբողջական նկարագիրներ, որոնք կեանքին մէջ իրենց համար դիրք մը կ'ապահովեն եւ որոնք ապականածներու ալ օգնութեան կը հասնին։

Այս «Նոր տիպարի մարդոց», «առողջ բնաւորութիւններու» բոլոր ներկայացուցիչները կը ներկայացնէ Կորքի՝ միայն մասնակի կերպով՝ յանձին երկաթուղիի մեքենավար Նիլի, որ թատերգութեան գլխաւոր անձնաւորութիւնն է։ Գեղագիտական տեսակէտով արդէն ոյժ մը, Նիլ հոգեկան տեսակէտով ալ ըմբիշ մըն է։ Աղքատութեան ու թշուառութեան զաւակ մը, Նիլ անհրաժեշտ ուժը կ'ունենայ հետզհետէ իր ընկերային դիրքը բարձրացնելու, դառնալով մինչեւ երկաթուղիի մեքենավար մը։ Այս արուեստը ինքը ոչ մէկ տեղ ուսումնասիրած էր, այլ ինքնօգնութեամբ սորված էր ամէն բան։ Նիլ անորինակ կորով մը ցոյց կու տայ, միշտ զբաղած է անիկա, կեանքին խաստը գտած է, անգուլ աշխատութեամբ։ Շատ լաւ կ'ըմբռնէ կեանքի տգեղութիւնները, իրականութեան տափակ կողմերը իրեն ալ ծանօթ են, բայց ինքը չափազանց իրական բնաւորութիւն մըն է, հոգմաղայներու հետ պայքար չմղելու համար։ Նիլի կեանքի խմաստասիրութիւնը ամփոփուած է սա բառերուն մէջ. —«Աշխատութեամբ եւ ժամանքով լեցուն կեանքն է որ հրապոյր մը ունի»

Աղքատ թոչնավաճառ Բերչիքինի եւ կար կարող Բոլիայի մէջ Կորքի կրցած է համակրելի կողմեր գտնել եւ իր ապագայի տարրեր անոնց արժէքը ցոյց տալ։ Ասոնք ալ գրական իտէալներ է որ ունին, զորս կարելի է իրագործել։

Թէ ինչպէս իր «Նոր տիպարի մարդիկը» պիտի գործեն, այս կէտը ճշդելը ապագային կը թողու Կորքի։ Կ'ըսէ.—«Նուագածուները, որ եւ է կատոր մը ածելէ առաջ, իրենց նուագարաններուն աքոռը կ'ընեն . . . ամէն ոք հեռաքրքիր է գիտնալու թէ ինչ է զարնելիք կտորին, եւ թէ որոնք պիտի ըլլան առանձին զարնողները։ Այս նոր տիպարի մարդիկ ալ իրենց աքոռը կ'ընեն...կեանքի պայքարին համար։

Կորքի իր այս տառին թատերգութիւն անունը տուած է եւ իրաւամբ։ Թէեւ թատերական գործողութիւնը երկրորդական բան մըն է անոր մէջ, բայց անիկա ամէնուն աչքին կը պարզէ այն տեսակ պատկերներ որոնք լի են ներոյժ ներգործութեամբ մը եւ չահեկանութեամբ։ Այս թատերգութեան մէջ Կորքի իր ամբողջ ուշադրութիւնը նուիրած է նկարագիրները պատկերելու։ Եւ իր ստեղծած տիպարները կեանքով ու արեան ջերմութեամբ լեցուն էակներ են, ուղղակի իրականութենէն առնուած։ Նիժնի Նովկորոտի քարափին երբեմնի գործաւորը ռուս մտաւորականութեան կը պարզէ իր տարութիւնները, առանց քողի եւ անոր աչքին առջեւ կը գնէ ամբողջական մարդ մը, այն բոլոր տարրերէն բաղկացած, զորս իրեն պէս ոչ մէկ կը ճանչնայ, եւ որ սակայն միշտ մտաւորականութեան կողմէ կ'արհամարհուի եւ կ'անգիտուի։ Եթէ Նիլ եւ իր նմանները բազմաթիւ ըլլային այն ժամանակուան ռուսիոյ ստորին դասակարգին մէջ չատ մը ապականութիւնք կրնային պակսիլ, եւ որոնք սակայն մտաւորականութեան ներքին տկարութեանց եւ փրտումին պատճառաւ ընաւ չեն կրնար իրականութիւն դանել։

Եւ Կորքիի արժանիքն է, այդ՝ միայն փիթումի մէջ եղող երեւոյթը առաջին անգամ մատնանիշ ընելը։ Իր թատերգութիւնը լի է գաղափարներով, որոնք պէտք է հասկցուին եւ դնահատուին։ Իր ճշմարիտ բանաստեղծ արուեստագէտ Կորքի իր ստեղծագործութեան առեն լեցուն ձեռքերով դուրս ելած է կեանքի եռուզեռումին մէջէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ

Ռուսիոյ ելմտական նախարար Վիդէի ելմտական տեղեկագիրը ամենախիստ քննադատութեան մը ենթարկուած է այս օրերս, Ռուսիոյ մէջ առեւտրական եւ ճարտարարուեստական աշխատութիւններուն սատարելը նպատակ ունեցող ընկերակցութեան ժողովին մէջ։ Ատենաբանը, Շարաբով, Վիդէի տեղեկագրին թուանշաններուն վրայ բաղդատութիւն մը ընելով կը հաստատէր գոյութիւնը կարգ մը անպատեհ իրողութեանց։ Տեղեկագիրներու նպատակն է ընդհանրապէս, պետութեան ելեւմուտը առողջ վիճակի մը մէջ ներկայացնել, եւ կարգ մը թուանշաններով բացատրել նոյն բանը։ Վիդէի տեղեկագրին մէջ սակայն, ատենաբանին կարծիքով, թուանշանները միլիոններով կը տարբերին, պետութեան տուած եւ ուէն պարագայի մէջ աւելի հաւանական թիւերէն։ Այսպէս օրինակի համար երկաթուղիի գիծերու շահագործման մէջ 58 միլիոնի տարբերութիւն մը կայ։ Պետութեան պարտքերու մասին մէջ անգին տարբերութիւններ գոյութիւն ունին։ Գալով այն տեսակ նիւթեղէններու գործածութեան աւելնալուն, որոնց վրայ գլխուած անուղղակի տուրքերու ալ գումարը կը բարձրանայ, նպատակելով ընդհանուր նիւթական բարօրութեան, այս կէտին մէջ ալ ոչ թէ այդ նիւթեղէններու գործածութիւնն է որ աւելցուած է, այլ տուրքերն են որ բարձրացած են։ Այսպէս օրինակի համար, շաքարի տուրքի 106 %, նաւթի վրայ 50 %։ Ատենաբանը կը յայտարարէ նաեւ թէ Վիդէի տեղեկագրին թուանշաններէն դիւրաւ կարելի է տեսնել, Ռուսիոյ ժողովուրդին անտեսական յետամնացութիւնը, մանաւանդ այն թուանշաններէն որոնք ճարտարարուեստական տաղնապներու, տուրքերու նուազման եւ հողերու գրաւի դրուելուն կը պատկանին։ Այն ընկերակցութիւնը, որուն հաւաքման միջոցին Շարաբով վերոյիշեալ քննադատութիւնը կը պարզէր, Վիդէի ելմտական տեղեկագրին վրայ, մէկն է այն ընկերակցութիւններէն, որոնք Ռուսիոյ տնտեսական կեանքին մէջ մեծ դեր մը ունին։

ԱՆԳԼԻԱ

Լորտ Բոզպերի

որուն համար չատ մը ազատականներ կը կարծէին թէ վերջին կուսակցութեան վարչութեան գլուխը պիտի անցնի, նախամեծար համարած է իրեն դէմ եղած ընդդիմադիր կուսակցութիւնը աւելի տկարացնել, աւելի ջարդուփշուր ընել։ Կառավարական կուսակցութիւնները, մանաւանդ միութենականները բոլորովին ուրախացած են այն անսպասելի օժանդակութեան մասին, զոր Բոզպերի ցոյց պիտի տայ հանդէպ իր երբեմնի բարեկամներուն։ Կուսակցութիւններու ներկայ կացութեան մասին՝ հետեւեալը կը հաղորդէ հեռագիր մը

Լոնտոնեն

թէ կայսերականներու մամուլը այնքան ջերմօրէն կ'ողջունէ Բոզպերիի անջատումը ազատականներու կուսակցութենէն, որքան ժամանակին պահպանողականներու մամուլը Զէմպրլէյնը եւ Տէվընշայրի դուքսը կ'ողջունէր, իրենց ինքնավարութեան կուսակցութենէն անջատուած ըլլալուն համար։ Միւս կողմէ սակայն ազատականներու թերթ Տէյլի Նիուզ. կը յայտարարէ թէ լաւագոյնն է որ Բոզպերի բացէ ի բաց յայտնից իր անջատումը։ Բուն տարբերութիւնը, պատերազմի մասին իր ունեցած կարծիքներուն մէջ չի կայանար այլ ինքնավարութեան օրէնքին մէջ։ Այս տարբերութեան մասին հաշտարար համաձայնութիւն մը անկարելի է եւ ասկից վերջ Բոզպերի պէտք է այլեւս իր ճամբան ընթանայ։ Խորհրդարանական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ Բոզպերի պիտի միանայ ազատական–կայսերական պղտիկ խումբի մը, որով ազատական կուսակցութեան ջլատումը եւ կաղալը կատարեալ պիտի ըլլայ։

Ուրիշ հեռագիր մը ալ

նորէն Լոնտոնէն կը հաղորդէ թէ, ազատական կուսակցութեան պատկանող չատ մը երեւոյթներ տրամադիր են սպասողական դիրք մը բռնելու, մինչեւ որ անհրաժեշտութիւն մը ներկայանայ, իրենց այս կամ այն կողմ բռնելու մասին։ Բոզպերիի հետեւողներու կարծիքները չատ կը տարբերին իրարմէ։ Պէնրմէնի բարեկամները կը յայտարարեն թէ, ազատական կուսակցութեան մէջ 15-20 հոգի միայն կը գտնուին, որոնք ուզեն Բոզպերիի միանալ։ Թայմզ կը հաղորդէ թէ Ասքիթ եւ ազատական-միութենականներու կուսակցութիւնը ընդհանուր առմամբ համաձայն են Բոզպերիի՝ բացէ ի բաց Պէնրմէնէն բաժնուելու քաղաքականութեան եւ պատրաստ են Բոզպերիի միանալու, բայց տակաւին մէկ երկու շաբաթի չափ, չի կարծուիր որ այդ մասին որոշ քայլ մը առնուի իրենց կողմէ։

Տէվիդի

մասին Բրեթորիայէն 21 փետր. թուականով կը հեռագրուի թէ, փետր. 10ի դիշերը 400 մարդոցմով, Լինպիէ տասը փարսախ դէպ ի արեւմուտ անցաւ Անգլիացիներուն պաշարման գիծը եւ դէպ ի հիւսիս շարունակեց իր ճամբան։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Պերլինի չինական դեսպանը

Բեքինի արտաքին գործոց պաշտօնատան կողմէ հեռագրաւ ստացած է կայսերական հրովարտակ մը, զոր հետեւեալ ձեւին ներքեւ հաղորդեր է Գերմանական արտաքին գործոց նախարարութեան —

«Նորին վեհափառութեանց, կայսեր եւ մայր կայսրուհիին հրահանգաց համաձայն, կը հրաւիրուին արտասահմանի մայրաքաղաքներուն մէջ եղած դեսպանները, որպէս զի իրենց գտնուած տեղերու արտաքին գործոց պաշտօնատուներու միջոցաւ հաղորդեն դիւանագիտական մարմնէն այն տիկիններուն, որոնք չփոթութեանց միջոցին Բեքին կը գտնուէին, մայր կայսրուհիին ցաւակցութիւնները յայտնելու, իրենց կրած հոգեկան եւ մարմնական ցաւերու առթիւ։ Թէ Ն. Վեհափառութիւնը նմանապէս կը հարցնէ այդ տիկնանց ներկայիս մէջ որպիսութիւնը։»

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Իտալիոյ թագաւորը երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ խորհրդարանի դեր ատենապետ Բալպէրտիի եւ ծերակոյտի ատենապետ Սարաքքոյի հետ։

★ Պրիւսէլի շաքարի միջազգային համաժողովը շաքարի արտադրութեան վրայ սահմանուած պարգեւը ջնջելու մասին իր խորհրդակցութիւնները վերսկսաւ։

★ Ռայխսթակի պիւտճէի յանձնաժողովին մէջ, Պոնի համալսարանին մէջ հինկաթոլիկներու կազմութեան համար առաջարկուած ծախքերը մերժուեցան։

★ Սպանիական կառավարութիւնը կը յուսայ Բաթալոնիոյ մէջ եղած գործերը կարճ ատենի մը մէջ բոլորովին կարգի դնել։

★ Նիւ-Եորք քաղաքին մէջ տեղի ունեցաւ մեծ հրդեհ մը, որ զինուորական մթերանոցէ մը ծագումնառաւ եւ տարածուեցաւ յարակից օթէլին վրայ ալ։ Բազմաթիւ մեռեալներ եւ վիրաւորներ կան։

★ Բեթերսպուրկէն կը հեռագրուի թէ Բորէական Բարանա քաղաքին մօտերը, կապարի հանքի մը մէջ ծանր արկած մը տեղի կ'ունենայ, որուն 600ի չափ մարդիկ զոհ կ'երթան։

★ Ուաշինկթընէն կը հեռագրուի թէ Տիկին Բուզվէլտ իր հիւանդացած ազան միասին հոն տարած է։

★ Օտեսայէն կը հեռագրուի թէ երեք օրէ ի վեր Սեւ Ծովու մէջ հիւսիսային արեւելեան քամիով փոթորիկ մը կը տիրէ։ Շատ մը չոգենաւեր յետադարձեցին իրենց մեկնումը, ուրիշներ երկար յապաղումներէ վերջ հոն կը ժամանեն։ Ջերմաչափը յանկարծ զէռոյէն 10 աստիճան վար ցոյց կու տայ։

★ Հնդկաստանի փոխարքային վերջին շաբթուան տեղեկագիրը կը հաղորդէ թէ միշտ կը շարունակուի երաշտութիւնը եւ թէ օգնութիւն ստացող սովեալներուն թիւը հասած է 307,000ի։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Մուսուլի կուսակալութեան կեդր. նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Պիթլիսի կուսակալութեան կեդր. նախնական դատարանի ընդհ. դատարանի ընդհ. դատախազ օգնական Էնվէր էֆ., որուն յաջորդեց Տիարպէքիրի կեդր. նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի հրաժարեալ օգնական Ֆէյզուլլահ էֆէնտի։

Մէրսինի նախկին անուանուեցաւ Պէյ Բազարի նախկին նախագահ Մէհմէտ Արիֆ էֆ., Գալգանտէլէնի (Թոսոլա) նախագահ անուանուեցաւ Զաֆրանպոլսի նախկին Հիւսէյին նախագահ էֆ., Համիտիէի (Ատանա) նախագահ Գարաազաճի նախկին նախագահ Ալի Բիրզա էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ա. Մէճիտիէ պատուանշան շնորհուեցաւ Թնդանօթարանի վերատեսչութեան պաշտօնատարներէն Ահմէտ փաշայի։ Բ. կարգի Մէճիտիէ որբուեցաւ Պէյրութի կուսակալութեան Ա. Նախագահ Մէհմէտ Ֆուատ էֆ.։

ԽՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.—Եղեռնագործ ատենի կողմէ հետեւեալ որոշումները տրուած են հրատարակութեան.—

«Իրր խռովարար ամբաստանուած Թաշլըճայի փախստական Զէքիին դատարան ներկայանալու համար տասը օր պայմանաժամ կը տրուի։ Եթէ այդ տասը օրերուն մէջ չի ներկայանայ, օրինաց դէմ անհնազանդ նկատուելով քաղաքային իրաւունքէ պիտի զրկուի, ի բացակայութեան պիտի դատուի եւ ստացուածքները պիտի գրաւուին, ըստ տրամադրութեանց պատժական օրինագրքի 371րդ եւ 372րդ յօդուածներուն»

«Իրր խռովարար ամբաստանուած փախստական Ֆիլիպէցի Հասան Բիզա ձերբակալուած չըլլալով, իրեն տասը օր եւս պայմանաժամ կը տրուի։ Եթէ այդ տասը օրերուն մէջ չներկայանայ դատարան, օրինաց դէմ անհնազանդ նկատուելով քաղաքային իրաւունքէ պիտի զրկուի, ի բացակայութեան պիտի դատուի ու ստացուածքը պիտի գրաւուին, ըստ վերոյիշեալ օրինագրքին նոյն յօդուածներուն տրամադրութեանց։»

ԲԻՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ վերատեսչութիւնը հետեւեալ որոշումները տուած է.—«Պալաթիոյ մէջ գեղագործ Բանտէլաքի Ֆիլիբիտի առանց դեղագիրի աղդու դեղեր մը պատրաստած ըլլալուն համար 1 Օսմ. ոսկի տուգանքի դատապարտուած է։»

«Դեղագործ Ավրամ Ժողէֆ անուն անձն ալ դատապարտուած է 5 Օսմ. ոսկի տուգանք վճարելու, որովհետեւ, նոյնպէս, ինքն ալ առանց վկայեալ ըլլալու սասր անոր զօրաւոր դեղեր պատրաստելու յանդգնած է։»

ԴՈՆԵԱՑԻ ԻՏԱԼԱՑԱՆ հիւպատոս անուանուած է Պարոն Ճօշթինանի։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ որ քննական պատոյի համար Միտիլլի գացեր էր, իր պաշտօնավայրը դարձեր է։

ԱՑՏՐՆԻ ՄԷՋ գտնուած երեք թանկագին արձանները Պոլիս բերուելու յանձնուեր են Կայս. Թանգարանին։

ԱՐՄՏԻԲԸ բարձրացաւ Եւրոպայի մէջ։

ԵՐԿՈՒ ՌՈՒՍԱԿԱՆ շոգենաւով 119 ուխտաւորներ հասան մայրաքաղաք։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ՆՈՐ ՍԱԿԱՏՈՑՑՆԵՐԸ որ 1318 տարուոյն մարտի մէկէն սկսան գործադրուիլ, մաքուր տպագրութեամբ մը հրատարակուելով Կ. Պոլսոյ եւ դաւառային բոլոր մաքսային տեսչութեանց ղրկուած են մէկ մէկ օրինակ։ Այս սակացոյցերու արամադրութեան համաձայն ինչպէս որ զանազան տեղերու տեսչութիւնները մէկ մէկ անբրբբօ չինել տուած են, բոլոր մաքսային տեսչութիւնները պիտի ունենան այսուհետեւ իրենք ալ, նոյնօրինակ անբրբբօներ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԵՐԶՆԿԱՑԻ ՄԷՋ.—Փետր. 11ի դիշերը ժամը մէկը երեք եւ հինգ անցած արեւելքէ արեւմուտք երկու ցնցումներ զգացուեր են։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՆԱԽԿԻՆ ԿՈՒՍԱԿԱԼ Պէյին 3300 ղրուշ հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

ԲԱՐԱՔԻ ՏՈՒՐԲ.— Կառավարական պաշտօնատանց յանձնառուներուն բերել տուած ապրանքներուն քօնհամանները իրենց անուան գրուած ըլլալով ասկէ առաջ քարափի պաշտօնեաները տուրք առնել կ'ուզէին, ինչ որ երկար վէճերու տեղի կուտար յանձնառուներուն եւ այդ վերջիններուն միջեւ։ Արդ, այս անգամ որոշուեր է պաշտօնատուններու անուններուն գրել քօնհամանները կամ հակառակ պարագային վճարել պահանջուած տուրքը այդօրինակ անպատեհութեանց ու յապաղումներու տեղի չտալու համար։

ՎԱՍՍԱՀՈՒԹԵԱՆ ԶԵՂՇՈՒՄ.— Սօղուզ-Զէշմէի մօտերը Բէյբուրլի-Խանի 29 թիւն սեակին մէջ յանձնակատարութեամբ զբաղող Գասաբ-Գիւղցի Սարգիս Իշլէեան արժամաբար Մէրճանի մէջ Զուքուր Խանը կեցող Գոնեայի վաճառականներէն Իսմայիլ Հաքգր էֆ.ի անուան իր բերել տուած 21,000 քաշ եաբաղին, առանց այս վերջնոյս լուր տալու կը ծախէ ու գումարը 3700 ոսկին՝ գրպանելով անհետացած կ'ըլլայ։

Ոստիկանութիւնը խիստ փնտռտուքներ կը կատարէ։

ՅՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ գործառնութիւնները սքանչելի են։ Ջնեռուած ոգեւորութիւն մը կայ։ Առջի օրը Վանայէն 1000 պարկ, Իսնէպոլուէն ու Սամսունէն 1200 եւ Էնկիւրիէն 200 պարկ ցորեն եկաւ մայրաքաղաքս ու ծախուեցաւ պարկը 60 ղրշի։ Այս առթիւ երէկուան «Վիղանթիա» կ'ըսէ թէ Յորենի գործը չատ աւելի յառաջ պիտի երթայ եթէ Անատոլուի երկաթուղւոյ ընկերութիւնը ու ջաղացպանները քիչ մը աւելի քիչցնեն իրենց պահանջները։

«ԺՈՒՌՆԱԼ ԴԸ ՍԱԼՕՆԻՔ» անպայման կերպով դադարման դատապարտուած է։

ԱՑՆ ԻՐԱՒԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԸ որ պաշտօն ունէր ուսումնասիրելու Հանրապետց Վարչական Խորհրդոյ նախագահելու սովորութեան մէջ փոփոխութիւններ մտցնելու խնդիրը, իր վերջնական որոշումը տուած է, որ է զայն պահել տակաւին իր նախկին վիճակին մէջ, եւ թողուլ որ դարձեալ նախագահութիւնը վարեն փոխն ի փոխ Անգլիացի եւ Ֆրանսացի պատուիրակները, քանի որ Օսմ. Արժեթուղթերու Եւրոպայի մէջ բաժնումը մեծ եւ կարեւոր փոփոխութիւն մը կրած չէ։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏ ԸՐՏՎԱՆ ՓԱՇԱՅԻ նախագահութեամբ կազմուած առողջ. յանձնաժողովը երէկ նորէն գումարուեցաւ։

ԲԱՐԱՆԹԻՆԱՑԻ ԶՆՋՈՒՄ.—Շրջաբերական հեռագիր.—

«Առողջ. բարձր. ժողովոյ որոշմամբ, Պաղատէ եկող ճամբորդներուն ու նաւերուն դէմ դրուած քարանթինան ջնջուած է։ Նաւերը սակայն Պաղատէ մեկնելէ առաջ բժշկական քննութեան մը պիտի ենթարկուին սակայն։»

12/25 Փետր. 1902 «ՏՈՌԴ. ԲՈԶՈՆԻ»

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Առատ անձրեւներու պատճառաւ Վարտար գետին ջուրերը կէվկէյէի մօտ, 1 մ. 50 բարձրացեր են։ Շինուելու վրայ եղող մետաղեայ կամուրջին փայտեայ մասը տարուեցաւ ջուրերէն եւ նորոգութեան աշխատութիւնները հարկ եղաւ ընդհատել։

ԲԻԼՈՄԷԴՐԱԿԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.—Հանր. Պարտուց Վարչութիւնը երեքշաբթի օր 19,000 օսմ. ոսկի վճարեց Սելանիկ-կ. Պոլիս միացման գծի ընկերութեան ի հաշիւ 1901ի քիլոմէդրի երաշխաւորութեան գումարին որ է 55,000 օսմ. ոսկի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանին ծննդեան տարեդարձը ըլլալով այսօր առտուն ժամը 10ին Պուլկար եկեղեցւոյն մէջ աղօթքներ կարդացուեցան։

ԵԳԻՊՏՈՍԻՆ.—Փետր. 13ին Գահիրէի յունական դեսպանատան մէջ ծխախոտի վաճառականներու ու սիկառէթի գործարանատէրերու հաւաքում մը տեղի ունեցաւ։ Այս հաւաքման նպատակն էր քննել ծրագիր մը որուն համեմատ տեղական կառավարութիւնը մտադրութիւն ցոյց կուտայ թոյլատրել ազատ մուտքը Եգիպտոսի մէջ, բոլոր օտար արտադրութիւնե-

ղոզ ծխախոտներուն, ինչ որ թերացում մըն է այդ նիւթին վրայօք զանազան տէրութիւններու հետ կնքուած մասնաւոր պայմանագրութեանց դէմ։ Սակայն Եգիպտական կառավարութիւնը, կ'ըսուի թէ, վերջնականապէս որոշած է արտօնել բոլոր ծխախոտներու Եգիպտոսի մէջ մուտքը եւ իր այդ որոշումը պիտի հրատարակէ մօտաւոր ապագայի մը մէջ։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑԻՆ ՄԷՋ այս օրերս քանի մը սուզակներ գտած են ծանր պայուսակ մը 7000 ոսկիներ պարունակող, զոր ասկէ տարի մը առաջ, գողնալու նպատակաւ ծովը ձգած էր Նաւու մը զանձապահը, նոյն Լրանցքին մէջ ճամբորդութեան ատեն։

ԳԱՀԻՐԻԻ հանր. պարտուց վարչութեան իտալական պատուիրակ Պ. Տոմէնիքօ Մէբբա իր պաշտօնավայրը հասեր է։

—Մովսկալ Քրիկէր որ փետր. 14ին Դահիրէ գացած էր 16ին դարձաւ Աղեքսանդրիա։ 17ի առաւօտուն Ֆոթիոս պատրիարքը ռուսական դեսպանին հետ փոխադարձ այցելութեան գնաց Ծովակալին, կայս. «Նիքոլա Բ.» նաւը։ Ռուսական նաւաբաժինը հաւանականաբար անցեալ հինգշաբթի կամ կիրակի մեկնեցաւ Եգիպտական Ջուրերէն։ Մտադրութիւնը այնպէս էր։

—Էլ Խարկէ ովասիսին ընկերները անկէ 30 քիլոմեթր դէպ ի հարաւ. արեւելք քաղաք մը գտեր են, որուն անունն է Օմ Էլ Տէպատէպ եւ կը պարունակէ Ջուրի աքանչելի ակեր։

—Սիամի իշխանը մտադիր է Վերին Եգիպտոսի մէջ պտոյտ մը կատարել ու փետրի վերջերը կամ մարտի սկիզբները միայն Եւրոպա պիտի երթայ։

ԹԱՆՏԱԽՏ.—Երկուշաբթի՝ Թանթահի մէջ՝ երեք դէպքեր, որոնց երկուքը մահացու։

ԲԱՇԱԼԵԱՆ Էֆ. պահելով հանդերձ իր՝ Կայս. Գանձուն Սելանիկի ոստացուածոց տնօրէնի պաշտօնը, Սելանիկի նաւահանգստին վարչութեան մօտ Կայս. գումիսէր նշանակուած է։

ՄԱՔՍԱԽՈՏՈՒԹԵԱՆ դէմ ծովեղերքները պաշտպանելու համար Մաքսային Վերատեսչութենէն գնուելիք չոգեմակոյկները ամէնքն ալ 12 մղոն արագութիւն պիտի ունենան եւ օժտուած պիտի ըլլան ելեքտրական լոյսի գործիքներով։ Մրադիրները պատրաստուած են արդէն կ. Պոլսոյ նաւարանին երկրաչափներու կողմէն եւ շինութեան պայմաններու մասին մօտ օրէն բանակցութեան պիտի մտնուի եւրոպական նաւարանատէրերու հետ։

ՄԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — «Սապահ» հացէն վերջ միսին դառնալով ձեռնհաս պաշտօնատան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ մսավաճառներուն բռնած անիրաւ ընթացքին վրայ, որոնք միսին գինը հեռդհեռէ կը բարձրացնեն բոլորովին անտեղիօրէն, միւս կողմէ անոր տեսակը վատթարացնել ջանալով։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ մաքսային գործերով զբաղելու համար ընկերութիւն մը պիտի կազմուի։

ՀԱՐԻՒՐԻՆ ԻՆՆՍՈՒՆ ՇԱՀ.— Գոհարեղինաց Ալիքսանեան վաճառատունը, որ երկար տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունի եւ կը գործէ կատարեալ ճշդութեամբ եւ յաջողութեամբ, այս անգամ բոլորովին նոր դրութիւն մը հնարած է.—Իր ծախած ապրանքները հարիւրին 10 զեղչելով ետ առնել եւ փոխարէն դրամ վճարել։ Ուրեմն դիմեցէք Պոլիս, Ոսկերիչներու Շուկան, թիւ 13 Այիքսան Պարտիզպանեանի գոհարեղինաց եւ արծաթեղէններու վաճառատունը։

Պոլսոյ եւ գաւառաց համար յանձնարարութիւնք ճշդութեամբ կը կատարուին։

Հաճեցէք այցելել գոնէ մէկ անգամ յիշեալ վաճառատունը, որ եւ է գնում ընելէ առաջ։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՋՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ, Պաշեստ եւ Երաշխաւորութեան գումար

ՖՐԱՆՔ 7,500,000

Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա

ԳՐԻՖԻ ԼԻՕՆԷ

Ընկերութիւնը չներկայացուած Գաւառներու մէջ Գործակալներ կը փնտռուին։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ Ը. ԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Ճեստիխան. Թիւ 1—2

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Կարգ մը թերթեր այս միջոցիս իրենց մասին փաթաթելով Արիկ էֆ. Մաղաքեանի դէմ Առեւտրական Բ. դատարանին կողմէ տրուած աննպաստ վճիռ մը, կը փորձեն վնասել «Ճէյլան» հանդէրձեղինաց մեծ ու կարեւոր վաճառատան, որուն տէրը, Ռուբէն էֆ. Մաղաքեան, եղբայրն է յիշեալ Մաղաքեան Արիկ էֆէնտիին, եւ ոչ թէ ընկերակիցը, ինչպէս կը գրեն։ Այս առթիւ պէտք կը տեսնենք ծանուցանելու թէ Մաղաքեան Արիկ էֆ. ո՛ եւ է առնչութիւն չունենալով «Ճէյլան» վաճառատան հետ, իրեն դէմ տրուած վճիռ մը ոչ մէկ կերպով կրնայ խնդրոյ առարկայ դարձնել այդ վաճառատունը, որ Ռուբէն էֆ. Մաղաքեանի ձեռքով բացուած, բան առաջնոյն կը շարունակէ իր գործառնութիւնները, եւ օր օրի ալ աւելի առաջնակարգ դիրք մը կը գրաւէ հրապարակին վրայ։

Զենք գիտեր թէ այդ թերթերը ի՞նչ տեսակ հաշիւներու կը հպատակին, վաճառատուն մը անուանարկել ջանալով անձի մը անուամբ որ ո՛ եւ է առնչութիւն չունի այդ վաճառատան հետ, եւ որուն դէմ տրուած վճիռն ալ վերաքննելի ըլլալով երբեք չի կրնար վերջնական ձեւ մը ստացած նկատուիլ։

Ըսենք նաեւ սա՝ թէ վերաքննութեան դիմողները Արիկ էֆ. Մաղաքեանի հաւկառակորդներն են, որոնք կ'ուզեն կարծեցնել թէ յիշեալը առեւտրական կապերով միացած է իր եղբօրը՝ Ռուբէն էֆ. Մաղաքեանի հետ։ Զուր ջանքեր, որովհետեւ այդ երկու եղբայրները առեւտրական ոչ մէկ կապ ունին իրարու հետ, եւ «Ճէյլան» վաճառատունը կը վերաբերի մի՛ միայն Մաղաքեան Ռուբէն էֆ.ին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ատանայի մեր թղթակցէն.—

«Կաթողիկոսական Տեղապահ Սրբազանը շրջաբերական մը ընդունեց Պատրիարքարանի կողմէ, որ Ատանայի թեմերուն հայ ժողովրդեան եկեղեցական, մտաւորական ու կրթական կացութեան վրայ մարման տեղեկութիւններ կը պահանջէ։ Տեղապահ հայրը իսկոյն Տ. Ղեւոնդ քահանային յանձնեց այդ տեղեկագրին պատրաստութիւնը։ Տ. Ղեւոնդ քահանայ Ատանայի թեմերը պիտի շրջի այդ նպատակաւ։»

×

Շամախիէն Խարխանեանց անուն ուսուցիչ մը Պէրլինի աւետարանական հովուի մը հեռագիր մը ուղղելով կը ծանուցանէ թէ Շամախիի երկրաչարժին առթիւ տեղւոյն աւետարանական եկեղեցին ու վարժարանը մեծապէս վնասուած են։ Բոլոր աւետարանական Հայոց տուները կործանած են։

Ռուսիոյ գահաժառանգ իշխանը 1000 ռուբլի դրեր է նպաստահաւաք յանձնաժողովին տրամադրութեան տակ։ Ռուսիոյ Կարմիր Խաչի Ընկերութեան Կովկասի ճիւղն ալ 25,000 ռուբլի հաւաքեր է նոյն նպատակաւ։

×

Ըսուեցաւ տակէ առաջ թէ Պատրիարքական Փոխանորդ Ճէվահիրճեան Սրբազան Ատանա պիտի ղրկուի, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական Նոր ընտրութեան միջոցին իր գործադիր պատուիրակ ներկայ գտնուելու համար։ Այս առթիւ ըսենք թէ Պատրիարքարանը Երէցեան Սրբազանի հրաժարած ըլլալը ի տեղեկութիւն հաղորդած ըլլալով դատական նախարարութեան, եւ այդ մասին ո՛ եւ է անպատասխանութիւն մը չտեսնուելով, յարմար դատուած է որ Պատրիարքական գործադիր պատուիրակի ընտրութիւն կատարուի եւ հրամանագիրն ալ խնդրուի։ Այս պատճառաւ՝ Խան Ժողովը իր վաղուան նիստին մէջ վերջնական կարգադրութիւն մը պիտի ընէ այդ մասին։ Կ'ըսեն թէ Պատրիարքական փոխանորդ Սրբազանը բանաւոր պատճառներով չկարենալով ընդունիլ պատուիրակի պաշտօնը, այդ պաշտօնին պիտի կոչուի Սամսոնի առաջնորդ Յակոբ Աշոտ Եպիսկոպոս։

×

Ինչպէս գրած էինք, նպաստից յանձնաժողովը երէկ բացառիկ նիստ մը ըրաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը եւ խորհրդակցեցաւ գաւառային որբանոցներու վրայ, որոնց տեւողութեան շրջանը կը լրանայ մէկ քանի ամիսէն։ Բարիզի Թէլեան էֆ. այդ դումարման միջոցին պնդեց յանձնաժողովին վերակազմութեան պէտքին վրայ։ Յանձնաժողովին միւս անդամներն ալ ոյժ տուին այդ առաջարկին, որու մասին Խան ժողովը կարգադրութիւն մը պիտի ընէ իր վաղուան նիստին մէջ։

×

Վանէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ տեղւոյն կաթոլիկ գիշերօթիկ վարժարանէն 4 հայ որբեր խոյս տալով Ազգ. Առաջնորդարանը, յայտներ են թէ հոն կը ճնչուին եւ թէ իրենց չի թոյլատրուիր մայրենի եկեղեցին երթալու։ Այդ երկու որբերը յայտարարեր են նաեւ թէ ուրիշ 30 որբեր ալ միեւնոյն անախորժ ճնշման ենթարկուած, մտադիր են թողուլ նոյն վարժարանը։

×

Գարակէօղեան որբանոցի յանձնաժողովը այսօր պիտի գումարուէր, բայց Տեառնընդառաջի տօնին պատճառաւ յետաձգեց իր նիստը, որ յառաջիկայ շաբաթ օրը տեղի պիտի ունենայ։

×

Պատրիարքարանը եւ բոլոր ազգ. վարժարանները այսօր փակ կը մնան Տեառնընդառաջի տօնին պատճառաւ։

×

Տրապիզոնէն կը գրեն մեզ —«Խաթրի կիրառումը շատ մը տեղեր լսած էի, սակայն ցարդ չէի լսած որ խաթրը տեղ բռնէ առաջնորդական ժողովի մը մէջ եւ ասիկա՝ մանաւանդ աղքատաց նպաստող մարմնոյ մը գործունէութեան մէջ։ Ահա թէ ինչպէս։ Վերջերս տեղւոյս յոյն երեւելի հարուստներէն Քափայանիտի մահուամբ, իր որդիքը ըստ կտակի 25 ոսկի յանձնեցին առաջնորդին աղքատաց բաժնուելու համար։ Առաջնորդը իր ձեռքով բաժնելու համար այդ դրամը, շատ մը ընդդիմութիւնէ յետոյ զիջանեցաւ յանձնել աղքատախնամին, քանի որ աղքատներու համար տրուած դրամի մը գործածութեան իրաւունքը միայն անոր կը պատկանի. սակայն ուրիշի մը նուիրած դրամը աղքատախնամին յանձնելու մեծ բարութիւնը ու աշխատութիւնը կարծես իրաւունք կուտայ իրեն պահանջել որ այդ դրամէն իրեն ծառայողներուն ալ նուէր մը տրուի։ Աղքատախնամը իր մէջ անհամաձայնութիւններէ վերջ, կ'որոշէ վերջնականապէս որ այդ աստիճան փոքր բանի մը համար վարդապետին խաթրը չը կոտրեն ու կը համաձայնին աղքատաց յատկացուած դրամէն (որուն պէտքը այնչափ զգալի է տեղւոյս չքաւոր ընտանիքներուն) վարդապետին ծառայողներուն 60 ղրուշ տալ իբր նուէր։ Այդ մարդիկը աղքատ ալ չէին։ Վարդապետ մը որ պտղիները դանձելու համար ամէն միջոց ի գործ կը դնէ ու նոյն իսկ պտղի տալու անկարող ժողովրդէն սէնէտ ալ առնելու կը զիջանի, հրամանին վճարել չկրցող երիտասարդներուն չամուսնանալ կը հրամայէ, եւայլն եւայլն, ըսենք որ բոլոր առոնք այնչափ զարմանք չեն պատճառեր։ Բայց իր իրաւունքը չեղած ու լոկ հացի կարօտներու համար սահմանուած գումարէ մը իրեն ծառայողներուն համար դրամ պահանջել իբր նուէր . . . այս ցարդ տեսնուած չէ. սակայն այդ ալ կարելի է յուսալ Եզնիկ վարդապետէն, զոր ծանօթացնելու պէտք չենք տեսներ, քանի որ «Արեւելք»ի վերջի թիւերէն մէկուն Ազգ. բաժնին մէջ երեւցած յօդուած մը բաւական ճշգրիտ կերպով պատկերացուցած էր զայն։ Մեր վարդապետէն պիտի կրնայինք յուսալ ատիկա. բայց Աղքատախնամը, որ ա՛լ աւելի դատապարտելի կը դառնայ, իր պարտականութեանց մէջ իսկ ասոր անոր խաթրովը գործելով։»

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1902

21. Յակոբ Վիչէնեան, տէօքմէճի,= Մանուկ Յարութիւնեան (խաչագին)։

22. Միհրան Գալֆայեան, վաճառական=Եւգինէ Մանուկեան (Ե.)։

23. Աւետիս Սեդրոսեան, ներկարար= Էլիզա Միսաքեան (խաչագին)։

24. Թորգոմ Պօյաճեան, ուսուցիչ= Վիքթոր Յակոբեան (Ժ.)։

25. Հրանդ Միւհէնտիսեան, գործաւոր զարպխանէի=Բերուզ Գառնիկեան (խաչագին)։

26. Գրիգոր Յովհաննէսեան, ոսկերիչ= Երմոնէ Թորոսեան (Ժ.)։

27. Կարապետ Յարութիւնեան, կօշկակար = Սրբուհի Թադէոսեան (խաչագին)։

28.—Սեդրոս Սուքիասեան, մանիֆաթուրաճի=Բերուզ Ղազարոսեան (Ժ.)։

29.—Գրիգոր Աստուրեան, խոհարար =Փեւիրոն Գրիգորեան (ԺԱ.)։

30.—Բիւրգանդ Յովհաննէսեան, երկաթագործ=Լեւոնի Աբրահամեան (ԺԱ.)։

31.—Մինաս Պետրոսեան, կառապան= Քնարիկ Պողոսեան (խաչագին)։

32.—Սարգիս Զիլինկիրեան, չէրիթճի= Սաթենիկ Յակոբեան (խաչագին)։

33.—Լեւոն Անդրէասեան, նուագածու =Կատարինէ Սարգիսեան (ԺԱ.)։

34.—Մարտիրոս Մովսէսեան, ժամակոչ=Վերգին Մինեկիճեան (ԺԱ.)։

35.—Եսայի Զէվիկեան, կօշկակար= Աննիթա Ճիվէլէկեան (խաչագին)։

36.—Միհրան Բաչաճեան, ձկնորս= Մանուկ Յովհաննէսեան (ԺԱ.)։

37.—Գառնիկ Սամիկեան, ֆէսճի= Մարգրիտ Մեսրոպեան (ԺԱ.)։

38.—Արթաքի Արիսեան = Սիրանուշ Սիմոնեան (ԺԱ.)։

39.—Մանուկ Գրիգորեան, աղօրիքի գործաւոր=Նունուֆար Գրիգորեան (խաչագին)։

40.—Սեդրակ Մարտիրոսեան, ձկնորս =Թադուհի Կարապետեան (խաչագին)։

13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

1. Սեդրակ Մարտիրոսեան, ձկնորս= Թադուհի Կարապետեան (խաչագին)։

2. Ռուբէն Պապիկեան, երենագործ= Սաթենիկ Տաղուեան, (Ժ.)։

3. Կարապետ Քիւչիք-Կարապետեան, սեղանաւոր=Էլիզա Ժամկոչեան (Ժ.)։

4. Գրիգոր Առաքելեան, դեղագործ= Մարի Քիւչիք-Կարապետեան (Ժ.)։

5. Արմենակ Մինթանճեան, թիթեղագործ=Ազնիւ Զամիչեան (խաչագին)։

6. Արմենակ Լիմօնճեան, դրագիր= Հայկանուշ Նահապետեան (Թ.)։

7. Արմենակ Փափազեան, սափրիչի աշակերտ=Հայկանուշ Յակոբեան (ԺԱ.)։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 26 փետր.—Երէկ ճաշի մը պատուն որ տրուեցաւ «Հոէնցոլէրն»ի մէջ Հայնրիհ իշխանը Պ. Ռուզվէլթի ուղղուած բաժակաճառ մը խօսեցաւ, ըսելով ի մէջ այլոց.—Այն անձնական բարեկամութեան զգացումը որ գոյութիւն ունի մեր երկուքին միջեւ, փափաք մը կը ծնցնէ մէջս որ այդ բարեկամութիւնը զարգանայ ի նպաստ մեր երկու մեծ ազգերուն։» Մ. Նահանգաց Նախագահը այս բաժակաճառին պատասխանեց հետեւեալ կերպով.—«Շնորհակալութի՛ւն ձեզ, որ ձեռնարկեցիք այս ճամբորդութեան, քանզի անիկա երկու ժողովուրդները իրարու մօտեցնելու հանգամանքն ալ ունի յօգուտ ամբողջ աշխարհի բարօրութեան։ Ուրախութեամբ կը սպասեմ այն օրուան ուր իբր հիւր ձեզի, պիտի կարենամ գտնուիլ գերմանական պատերազմական նաւու մը վրայ։

ԲԱՐԻԶ.—Վիքթոր Հիւկոյի հարիւրամեակին առթիւ, այն հանդիսաւորութեանց որոնք տեղի ունեցան այսօր Բանթէոնին մէջ, ներկայ էին նաեւ Պ. Լուպէ, նախարարները, դիւանագէտները, իրենց ընտանիքներով։

Պ. Էյրկ եւ Հանօթօ ներբողը ըրին Վիքթոր Հիւկոյի, իբր քաղաքացի ու բանաստեղծ, ի վեր հանելով մանաւանդ անոր մատուցած ծառայութիւնները Ֆրանսերէն լեզուին։ Կէս օրէն վերջ Վիքթոր Հիւկոյի արձանին բացումը կատարուեցաւ ի ներկայութեան Պ. Լուպէի, դիւանագէտներուն, օտար դեսպաններուն եւ քաղաքային ու զինուորական իշխանութեանց։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մաքսային սակացոյցի պիտճէի յանձնաժողովը 10ի դէմ 14 ձայնով ընդունեց ցորենի առաւելագոյն ու նուազագոյն սակերը բարձրացնելու ձգտող առաջարկը որուն հակառակ էր կառավարութիւնը։ Առեւտրական նախարարը ի զուր ջանաց համոզել յանձնաժողովը որ կառավարութեան առաջարկը ընդունի։

ԲԱՐԻԶ.—Վիքթոր Հիւկոյի հարիւրամեակին հանդէսները շատ փայլուն եղան։ Բանթէոնի մէջ կատարուած արարողութիւնը շատ չքեղ էր։ 5000 է աւելի անձեր ներկայ էին։ Հանրապետութեան նախագահը բոլոր նախարարներէն շրջապատուած, ժամը տասնին հոն հասաւ։ Հանրակրթութեան նախարարը արտասանեց սքանչելի բանախօսութիւն մը որ շատ ծափահարուեցաւ, Հանրապետութեան նախագահը Վիքթոր Հիւկոյի հրապարակին վրայ ներկայ գտնուեցաւ Հիւկոյի արձանին բացման։ Անհամար ժողովուրդ ներկայ էր։ Ոչ մէկ միջադէպ տեղի ունեցաւ։ Բազմաթիւ ճառեր արտասանուեցան։ Դիշերը լուսաւառութիւններ եղան։ Քաղաքատունը եւ Վիքթոր Հիւկո հրապարակը հրաշալիօրէն լուսազարդուած էին։ Քոմէտի Ֆրանսէզ թատրոնը, հանդիսաւոր օրերու յարգարանքով, ներկայացուց Հիւկոյի «Պիւկրաւ»ը որ մեծ ոգեւորութեամբ ծափահարուեցաւ։

ՀՌՈՄ.—Ի պատիւ Վիքթոր Հիւկոյի, մեծ բանաստեղծին մէկ կիսանդրին հանդիսաւորապէս զետեղուեցաւ Բանթէոնին մէջ։ Սքանչելի լուսաւառութիւններ եղան։

ԲԱՐԻԶ.—Եւրոպական թերթերը երկար յօդուածներ կը հրատարակեն Վիքթոր Հիւկոյի վրայ, անոր հանճարին ամբողջ սերունդի մը վրայ ըրած ազդեցութիւնը մատնանիշ ընելով։

ՍՕՖԻԻԱ.— Սօպրանիէի ընտրութիւններէն անմիջապէս վերջ, նախարարապետ Պ. Տանէֆ Ռուսիա պիտի երթայ եւ պիտի խնդրէ Ռուս կառավարութենէն որպէս զի յաջողցնէ փոխառութեան ծրագիրը։

ԼԱՀԷ.—Վիլհէլմինա թագուհին ճամբորդութեան լուրը կը հերքուի։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 26 փետր.—Կը հերքուի այն լուրը թէ Հոլանտայի թագուհին ճամբորդութիւն մը պիտի կատարէ եւ խնամակալ մը պիտի կարգուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարեյոյսէն 11 հազար Աֆրիքանտրներ Պօէր զինուորներուն միացեր են։

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Կարն ժամանակի մէջ արդէն ճանչցուած ԻՐ ԽՆԱՄԵԱԼ ՄԱԳՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵՍՄԲ

Կը կատարէ ամէն տեսակ տպարանական աշխատութիւններ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 13 Փետր.			
Օսմ. Գոն. Սեռի Դ. Օ.Ո.	28	32	—
Ամէնէն բարձր գին »	28	33	1/2
» վար գին »	28	32	—
Ակիվրէ »	—	—	—
Բուսէլի երկաթգ. ֆր.	115	25	--
Ամէնէն բարձր գին »	115	37	1/2
» վար գին »	115	—	—
Թրանսվալ »	140	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	140	—	—
—			
8 օրուան Քոնսոլիտ	240	—	—
8 » Երկաթուղի	2	50	—
ԲԱՅՈՒՄ, 14 Փետր.			
Օսմ. Գոն. Սեռի Դ, Օ.Ո.	28	34	1/2
» ժամ 5ին «	28	35	—
Բուսմ. երկաթուղի ֆր.	115	62	1/2
» » ժամ 5ին »	115	62	1/2
—			
Թապագ Թիւրք Ռէժի	14	—	—
Սիկարէթ, Սեռի A	0	11	—
» » B	0	67	—
Պանգ տը Մէթէլին	8	30	—
Ագսիոն աէ Թրամուէյ	5	87	1/2

Ժուխանա	1	57	1/2
Սօսիէթէ տ'Ասիւբանս	3	57	1/2
Գրէտի ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը ֆիլ է տթֆ	1	40	—
Ագսիոն Գոմմէրսիալ	0	9	03
Թօպագօ Գոլրոքշն	0	9	06
Անթրբրիզ ժէնէրալ	0	7	—
5% Հելլէնիք 1888	199	--	—
Պանգ Նասիոն. Յուն.	405	50	—
Լորիւմ	53	--	—
Թրանսվալ	140	—	—
Պոլսոյ Գարափի Ընկ.	476	--	—
Տէրքօյի Ջրի Ընկ.	280	--	—
Թրամվէյի Ընկ.	484	--	—
Գրէտի Ֆոնսիէ Լիժիք.	266	50	-
Անատօլու Երկաթ.	10	25	—
—			
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	15	—
» » » չէք	110	12	1/2
Բարիզ » »	22	97	1/2
» » » չէք	22	80	—
Պերլին անտոկոս չէք	18	50	—
Գուրոն Աւստրիական	21	74	—
—			

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. Ոսկի	110	04	—
20 Ֆրանգնոց	87	21	—
20 մարքնոց	107	15	—
Բոլ. Իմպէրիալ	89	35	—
Բրիմից	51	06	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	07	—
Մէճիտիէ քառորդ	107	25	—
Մէճիտիէ մանրուք	103	—	—
Պէշլիք	103	10	—
Մէճիտլիք	97	10	—
Ռուպլի արծաթ	68	20	—
Շիլին	109	—	—
Ֆր. արծթ. Ֆրնս.	87	10	—
» » բուռնկն.	85	20	—
» » իտալկն.	77	—	—
Ռէճիշնա	10	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	8	59	60
Ֆլորին »	9	07	—
Մարք »	107	30	—
Տրախմի »	37	40	—
Անգլ. ոսկի »	110	—	—
Ֆրանս. » »	87	25	—
Բուռնկն. » »	86	20	—
Պուլկ. » »	86	20	—
Իտալ. » »	85	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 25 Փետ.			
3% Ֆրանսկն.	101	17	—
3 1/2 % »	101	85	—
Օսմ. Գոն. D	26	60	—
Բուսմ. Երկ.	117	—	—
Օսմ. Ռէժի	326	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	568	—	—
Օսմ. Մաքս	516	—	—
Օսմանիէ	466	—	—
Բերիօրիթէ Թիւրք	—	—	—
Բրէտի Լիոնէ	—	—	—
5% Իտալական	99	82	—
Պանտիական տրտաքին	77	97	—
Թէմվէքի փոխառութ.	410	—	—
Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ էրկ.	281	—	—
Գասապա երկթ.	370	—	—
Թրանսվալ Գոնս.	141	50	—
Իւսական 1890	—	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	16	—

Լոնտոն, 26 Փետ.			
Անգլ. Գոնս.	94	63	—
Օսմ. Իսանթ B	51	25	—
» C	28	12	—
» D	26	18	—
Օսմ. Պանգա	12	63	—
Էժիբսէն Իւնիֆիէ	107	50	—
Տօմինիալ	105	50	—
Ակյոքնի երկաթուղի	15	—	—
Գասապա »	80	—	—
5% Իտալական	—	—	—
5% Հելլէնական 1884	40	—	—
Իսանթ »	31	50	—
Մօնոբոլ »	44	--	—
Իսլամական 1890	—	—	—
Պուլկար 1888 6%	82	—	—
Թրանսվալ Գոնս.	05	56	—
Փոխառութ. Բարիզի վրայ	25	32	1/2
—			

Վիեննա, 26 Փետ.			
Բուսմ. երկթ.	111	50	—
Օսմ. Ռէժի	298	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	240	—	—
—			
Գրիւխշլ, 20 Փետ.			
Իսանթ Օսմ. Սեռի D	25	95	—
Բուսմ. երկաթուղի	115	—	—
—			
Պերլին, 26 Փետ.			
Բուսմ. երկաթուղի	114	70	—
Ռուպլի (100ը)	216	12	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	32	1/2
—			

ՏՈՒԲԻ. Պ. ՊԻԼԻՊԻՍԻՆ
ԱՏԱՄՆԱՊՈՏԵՍ
Բերա, Մեծ-Փողոց, կամարա Ալբալի դպրոցին դիմաց, թիւ 290
Գշ. եշ. Շբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ 11½
Բշ. Դշ. Ուր. օրերը 6էն 11½. Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

J. KAZANDJIAN & Cie
Galata, Youksek-Kaldirim, No 80

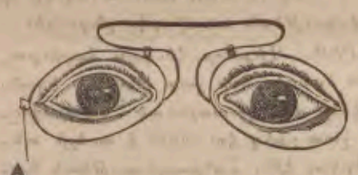

Յ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ
կայարա, Եիւքսէք-Գալտըրըմ, 80
Յաջորդ Ֆամբարարար Բ. Յօյանեան տան
Հաստատեալ 1869ին

Կը գտնուին ամէն տեսակ դիտակներ, խոշորացոյցներ, ակնոցներ, մանրադիտներ եւ օդաչափական նոր մեթոտով շինուած գործիներ: Կան նաեւ վիրաբուժական եւ ակնաբուժական ամէն տեսակ նիւթեղէններ, մէջքի կապեր, խուչուռ գործիներ, եղեկտրական մեքենաներ. եւն. եւն.:
ԶԱՔԱՐԻՈՐ ԴԻՆ

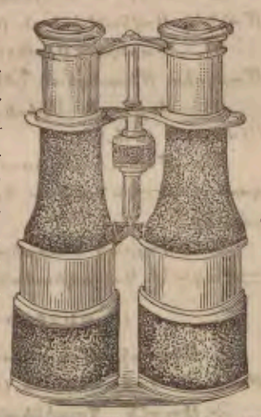

ՊԱԶԱՌ ՕԹՕՄԱՆ
Բ. Ա. ԳԱԼԻԼԵԼԻԳՐՈՍ
Կեդրոնական վաճառատուն, Ֆինճանճըար Եօքուշու թիւ 21
Մասնաճիւղեր { Կալաթա, Թիւնէլ փողոց, Թիւ 36—41
» Մէհմէտ փողոց, Թիւ 25
Բերա, Մեծ Փողոց, Թէրապի փողոցին դէմ, Թիւ 170
Մեծ մշակներոց ամէն տեսակ մանիֆաթուրայի, կտաւեղէնաց, բրգեղէն ապրանքներու, մատանիներու, հնգկական կտաւներու, եւն.
Կահաւորման կերպասներու մեծ զանազանութիւն
Գորգեր. սրբոցներ յանձնարարութեամբ, մոմ.ապներ, սեղանի եւ անկողնի ծածկոցներ, սեղանի սպասներ
Ամէն տեսակ մետաքսեղէններ եւ կտաւեղէններ, վարագոյրներ, եւն. եւն.
Միայն Ֆրանսական եւ Անգլիական ապրանքներ

BRASSERIE GAMBRINUS
ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ ԿԱՄԲՐԻՆՈՒՍ
ԲԱՑ Է ԱՄՐՈՂՋ ԳԻՇԵՐԸ
Déjeûner, Diners et Soupers à la Carte
BIÈRES DIVERSES
CONSOMMATIONS DE PREMIER CHOIX
Grand' Rue de Péra, 312 Constantinople
Բերա, Մեծ փողոց, 312 Կոստանդնուպոլիս
2—40-100

لنجر مارقه‌لی انگلیز کبریتلری ٤٠٠-٥٠٠-٣٠٠-٢٠-١٠٠-٧٠ دانه‌لی قوطیلر
دروننده ممالك عثمانیه‌نك هر طرفنده فروخت
اولنور جنسی اعلا وناقابل مقایسه اولدقلری
توصیه اولنور ترکیا و بلغاریا ایچون اجنته
عمومیسی انگلیز تجاری آرتور ز هونتر
درسعادتده غلطه‌ده قراتینه زقاغنده نومرو ۷

لنجر مارقه‌لی خالص سیغاره کاغذلری
بوز الی وطقسان یاپراقلی دفتر اوده ملفوف هر جهته
فروخت اولنور ترکیا و بلغاریا ایچون اجنته عمومیسی
انگلیز تجاری آرتور ز هونتر
درسعادتده غلطه‌ده قراتینه زقاغنده نومرو ۷

ՏՐՔ. Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԲԱՐԵԼԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՊՈՏԵՍ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Նաեւնի գարեշրատան վրայի յարկը (սիրզդ Զբպուրթեանց դեմն)
Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ մուժուած վերադառնալու պայմանաւ:
Նոյնը, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, բան ատրիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:
Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ ատքանչերու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւնս
Զոհռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:
Յ. Գ. Վերջ մը տալու համար Ցաճախորդաց գանգատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մանտաճիւզ ՉՈՒՆԻՆՔ:
4—42-100

ՇԱՊԻԿ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. ՏԷՐ-ԴԻՒԻ ԹԻՒԱՆ
Զալաթիա. Կրչիսա փողոց, Թիւ 84
ՄԱՍՆԱՒՈՏԻՒԹԻՒՆ
Պատրաստութիւն ամէն տեսակ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ԱՄԵՆԱՀԱՆԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԹՈՌԻ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒՆ.
ԿՎԵՆՁ
4—57-400

ՏՈՔԹ. ՉԱՔԻՕՆԵԱՆ
Մասնագէտ ծննդական դժուարութեանց
Ցիշեալ բժիշկը բացի կիրակէ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Բերա, Բանկալթի, Թալ փողոց, Թիւ 6 տան մէջ եւ կէս օրէն վերջը մինչեւ 11, Զալաթիա, Վոյվոտա պատհանոցին դիմացը, Իզմիրլի Օղլու խան Թիւ 15: Կը բժշկէ ծննդական գործարաններու ամէն կարգի հիւանդութիւններ, ամէնէն սաստիկ միզանցքաբորբոքումները եւն. նոր մեթոտներով եւ առանց ամենափոքր դաւ զգացնելու, թէ՛ արանց եւ թէ՛ կանանց միզամանի եւ միզանցքային խողովակներու հիւանդութիւնները կը դարմանէ մէկ քանի օրէն: Քիչ ժամանակէն կը դարմանէ գաղտ. հիւանդութիւններ: 100
82

Western Assurance Company
ՈՒԷՍԴԸՐՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ին
Հաւաքուած վճարներու գումարը Անգլ. ոսկի 6,000,000
Պատրաստ Դրամ եւ սարեկան հասոյթ » » 1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ » » 4 10,000
Հրապարակ. ս ծանօթ Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց դրամագլուխը 100,000ին աւելի չէ:
Ուէսդրրն Ընկը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ:
Վնասները անուշադիր եւ անմիջապէս կ'հատուցանէ:
Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահչէ Գալու, Ալանիատի խան, 20, 21, 22
Ֆանօր. — Տեղւոյն է ծանօթ Ֆրանս. և Գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գրաբ. իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100 %ին աւելի չէ, մինչդեռ Ուէսդրրնինը 135%: Մինչ որ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակցաց:
Յ Գ. — Գործարանները մեզ գործունեայ եւ պատուաւոր գործակալներ կը փնտռուին
2—37-100

MATTONI
GIESSHÜBLER
ԲՆԱԿԱՆ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ
ԻՆԲԵՆԲՈՒԼԻ ԱՂԲԻՒՐ ԱԼԲԱԼԵԱՆ ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ՁՈՎԱՍՈՒՑԻՉ ԸՄՊԵԼԻ
Հազի, կոկորդի ցաւերու, սամախի, հարբուխի եւ մրսարգելութեան
լաւագոյն դեղը
ԿԸ ՎԱՃԱՌՒՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ
Մեծ նպաստաւորութիւններ, գեղաւաճառներու, գեղագործներու քով և ճաշարաններու մէջ:
Heinrich Mattoni, Carlsbad et Vienne

ԱՊԱՌԻԿ ՄԻՐ ՈՐՁԷՐ ՁԳԻՏԻ ՏԱՄ
ԱՊԱՌԻԿ ՄԻՐ ՈՐՁԷՐ ՁԳԻՏԻ ՏԱՄ
ՀԱՅ ՄՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՄՆԻԲԻ
ՄԱՔՍՈՒՏ ԳՐԼԸՃՃԵԱՆ
Էսկի-Զապրիէ
Ճամբորդներու համար 5% զեղչ
Ամբարիներու համար 10 % զեղչ
Աղքիկներու համար 50% զեղչ

ԹՈՄԱՍ ԷԼԷՖԹԵՐԻԱՏԻՍ
Կալաթա, Վոյվոտա Փողոց, Թիւ 27
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գոհարեղէններու եւ ժամացոյցներու:
ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ
Ցանձնարարութեանց համեմատ
ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
պատրաստութիւն եւ նորոգութիւն

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ԱՂԼԿ ԵՒ ԱԺԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐ ԳՈՒՆԷՐԸ
ԳԻՄԵՑԷՔ
Բերա, կլափանի փողոց, Թիւ 5—7
ԺՕՌԺ ՏԱՍՍԻՌԱ
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
Երեք պնակ կերակուր, սալատ, գինի, անուշեղէն եւ ուզածնոյդ չափ հաց
5 ԳՐՈՒՇՈՎ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՌՈՄԱՆ ԵՒ ԸՆԿ
Զալաթիա, Մանմուտիէ փողոց, 42
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Գրքի յատուկ տպագրկն. բուղթերու Նամակի եւ տետրակի բուղթեր:
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐ
Մեծաքանակ եւ Փոքրաքանակ
ԳՐԱՄԵՆԵԱԿԻ, ՏՊԱԳՐԱՏԱՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏԱՆ ՊԻՏՈՒՈՒՆԵՐ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐՈՒ
Բերրեմպէ Բազար, Սազսի խան:

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1805
Մանկավարժական դասագրքերու կեդրոն
ԳՐԱՎԱՃԱՌ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
Հ. ԳԻՆԱԿ
Կ. Պոլիս, Մերճաց փողոց, Թիւ 57

Արտօնատէր Ա. ՍԱԳԱՆԱՆ
Տպագրութիւն Սագանեան Տպարան:

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (79)

ՇԱՌԼ ՄԷՌՈՒՎԷՆ

ՈՍԿԻԻ ՏԵՆԴԸ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԲԱՐԻՁԻ ԴԺՈԽՔԸ

Զ.

ՍՐՏԻՆ ՄՕՏԻԿ

—Խե՛ղճը, շատ կը ձանձրանայ, ամուսինը բոլորովին տարբեր նկարագիր մը ունի. եւ ի՞նչ որ ուրիշ կեանք մը կ'երազէր։

—Գոնէ անիկա քեզի պէս չէ, իր ձեւքովը իր բախտը չինած է։

Օր. տ'Արվիլի աչքերը լեցուած էին. գնդապետը նեղսրտութեամբ սենեակին մէջ կը պտտէր երբ Օր. տ'Արվիլի լացը տեսնելով ըսաւ.

—Նորէ՞ն լաց կայ. ուրեմն ինաւ վերջը չպիտի գայ ասոր։

—Երբե՛ք։

—Բայց ինչո՞ւ խօսքս մտիկ չէք ըներ, ամուսնացէ՛ք. ձեզի պաշտող մէկէ աւելի աղնիւ արար կրնամ գտնել, մանաւանդ բանակին մէջ։ Ձեր անցեալը կը պատմեմ իրեն, եւ այն ատեն աւելի եւս կը սիրէ զձեզ։ Զաւակներ կ'ունենաք՝ զորս Թուներաւ պէս կը սիրեմ. իրենց մեծ հայր կ'ըլլամ, թէեւ այս բանը բաւական ծանր ըլլայ սրտիս, վասն զի 20 տարիէ ի վեր որ կը տեսնեմ ձեր վարդաթոյր մորթը ու հիանալի մարմինը, երբեք, օր մը չեմ դադրիր սքանչանալէ։ Ուրեմն պատասխանեցէք, այո՛ թէ ոչ, որպէս զի գործի սկսիմ։

Օր. տ'Արվիլ արցունքոտ նայուածքը գնդապետին ուղղեց, եւ ժպտելով ըսաւ.

—Շատ բարի է, գնդապետ, բայց պատասխանս ո՛չ է, որովհետեւ նախ որ չեմ ուզեր ձեզի ցաւ պատճառել . . . յետոյ . . . կ'ըսէք թէ զաւակներ կ'ունենամ բայց կարելի է արդեօք որ անոնցմէ մէկը գիրկս առնեմ առանց խորհելու ա՞նոր՝ զոր առաջին անգամ ունեցայ, զոր կորսնցուցի, եւ զոր, աւա՜ղ, կ'ողբամ ու պիտի ողբամ մինչեւ կեանքիս վերջը։

—Խե՛ղճ գժբախտ աղջիկ, ըսաւ գնդապետը ամէն ջանք ի գործ դրինք զայն գտնելու համար. բան մը օգուտ չրրաւ. հիմա սպասելէ զատ ճար չունինք։— Ցետոյ յարեց. կ'ուզէ՞ք որ ձեզի հետ ճաշի նստիմ. իրարմէ զատ մէկը չունինք մխիթարուելու։

—Եթէ չէք ձանձրանար՝ շատ ուրախ կ'ըլլամ։

Նոյն միջոցին Պրիժիթ ներս մտաւ, ու չուարած ձեւով մը ըսաւ.

—Անձ մը եկած է եւ Օրիորդը տեսնել կը փափաքի. թէեւ շատ պնդեցի որ չեմ կրնար իմացնել, բայց չեղաւ . . . լաւագոյն է որ անմիջապէս ըսեմ անունը . . . Պ. Ֆուժրէն է։

—Ֆուժրէ՞ն . . .

—Կ'ըսէ թէ ծանրակշիռ բաներ ունի ըսելիք, եւ թէ կը յուսայ որ զինքը մերժելու չափ անդութ չէք ըլլար . . .

—Լաւ, մտցուցէք զինքը, լաւագոյն է որ մէկ անգամէն լմնցնենք . . . գնդապետ, դուք մի՛ հեռանաք, այս սեսակցութիւնը կարճ պիտի տեւէ արդէն։

Եւ Օր. տ'Արվիլ իր արդուզարդը թեթեւ օրէն յարդարելէ յետոյ՝ քովի պզտիկ սալօնը մտաւ, ուր քիչ մը ետքը մտաւ նաեւ Ժագ Ֆուժրէն։

—•—

Է.

ՈՁԲԱԳՈՐԾ ՈՒ ՁՈՂ

Այն սենեակը ուր Օր. տ'Արվիլ ընդունած էր իր այցելուն՝ հիանալի փոքրիկ սալօն մըն էր, որուն երկու պատերուն վրայ կախուած էին հանգուցեալ Տիկին տ'Արվիլի ու դերիոմս Ռօպէս տը Պրիւսի մեծադիր պատկերները։ Ցայտնի էր որ Օր. տ'Արվիլ շատ հաւատարիմ էր իր յիշատակներուն։

Բայց Ֆուժրէն խորհելու ատեն չուներ։ Օր. տ'Արվիլի տեսքը շլացուցած էր զինքը. իր առջեւ սէրը միշտ վառ կը մնար սրտին մէջ։

Օր. տ'Արվիլ, ընդհակառակը ուշի ուշով քննեց զայն, ու տեսնելով անոր վշտահար դէմքը, արդէն ճերմկիլ սկսած մազերը, ու բարձր հասակը՝ որ խղճին բեռանը տակ կը ճնշուէր, զթութիւն մը զգաց։ Թիկնաթոռ մը ցուցուց անոր, մինչ ինք վառարանին կռթնած՝ անոր խօսելուն կը սպասէր։

Այն ատեն Ֆուժրէ աթոռին վրայ նեստուեցաւ, ու ցած ձայնով, յուզուած.

—Բաւական ատենէ որ ձեր ներողութիւնը հայցեցի նամակով մը, ըսաւ, որուն չպատասխանեցիք։ Այսօր կրկին խնդարիլ կուգամ ձեր առջեւը, զգալով որ պարտականութիւն մը ունիմ կատարելիք։

Զկրցաւ շարունակել, ակռաները դողէն իրար կը զարնէին։ Օր. տ'Արվիլի դարմանքը տեսնելով.

—Ձեմ մոր կոր, տնդէն է, հազիւ տարի եւած եմ Թօնքինի մէջ ստացած վէրքերս։

—Ուրեմն վիրաւորուեցա՞ք։

—Այո՛,

—Ծանր կերպո՞վ։

—Բաւական։

Ու պատն կերպով ժպտեցաւ. ինք որ միակ մտածումը ունեցած էր, Օր. տ'Արվիլի աչքին առջեւ բարձրանալ՝ իր քաջագործութիւններովը, հիմա կը տեսնէր որ անիկա տեղեկութիւն անգամ չունէ՛ր իր վրայ։

Ցանկարծ ջանք մը ըրաւ ինքն իր վրայ, ու ըսաւ.

—Այո՛, վիրաւորուեցայ, քսան տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, եւ ճիշդ այն միջոցին ուր կեանքս սկսած էր հաճելի ըլլալ ինձի։ Այո՛, քսան տարի անգադար մահը փնտռեցի, եւ զարնուած վայրկեանիս անիծեցի զայն։

Ու առաջին անգամ ըլլալով Մատլէնի երեսը նայեցաւ, որչա՜փ գեղեցիկ էր ան, որչա՜փ հրապուրիչ, իր տասնեւութ տարեկանին թարմութիւնն ու գեղը կը պահէր տակաւին եւ ինք որչա՜փ իրաւունք ունէր պաշտելու այս քաղցր արարածը։

(Շարունակելի)